

EDGAR SAVISAAR:

„Meie tahame ka võrdsust – kui võidame tervel Harjumaal, tuleb tasuta ühistransport ka tervel Harjumaal. Ja kui me tuleme võimule terves riigis, siis teeme tasuta ühistranspordi terves Eestis.“

Loe lk 5

Ilmub aastast 1999

KESKNÄDAL

Hind 0,58 €

ISSN 1406-9083

Nr 22 (851) 5. juuni 2013

RAHVA POLIITIKALEHT

Tallinnal läheb hästi – ja see neid ärritabki

Pealinna edu ja üha suurenev elanike arv on Keskerakonna vastased kõvasti närvi ajanud

Paljud inimesed ei saa aru, mis sõda käib pealinna ja valitsuse vahel. Miks nad kogu aeg Tallinnaga riidlevad, küsivad ühed. Miks neil Savisaar kogu aeg hambus on, pärivad teised. See valitsuse ja pealinna vastasseis on juba kõrini ära tüüdanud, kurdavad kolmandad. Meid ei huvita, kas õigus on Savisaarel või Ansipil, me läheme lihtsalt Eestist minema selle õudse õhkonna tõttu, teatavad noored.

URMI REINDE

Meedia nn sõltumatus

ajal, mil avalikkus sai teada IRL-i elamislubadest ja Reformi rahastamismuuladest, on läbi. Eesti meedia sõltumatuse limiit on otsas nagu alati enne valimisi.

Osa kergeusklikke meediatarbijaid (kelle arvates olid parteid jagunenud nn valgeteks ja mustadeks jõududeks) ohkis, ähkis ja puhkis ning pööritas ootamatusest silmi, kui saadi kuulda Rosimannuste Autorollo-skeemidest, ämma rahakappidest ja sularaha täis kilekottidest.

„Näete nüüd, rünnatakse ka teisi erakondi – saite, keskerakondlased!“ parastati kahjurõõmsalt.

IRL-i kõige kõvem

ämbrikolistaja ja riigi majanduse allaviija Juhan Parts teenib tuhandeid põlastavaid kommentaare, kuid teeb endiselt näo, nagu poleks midagi juhtunud – ei Estonian Airiga ega elektri hinnaga. IRL-i siseminister Ken-Marti Vaher ei suuda hakkama saada oma valdkondade juhtmehitamisega ja sama erakonna kaitseministrit Urmas Rein-salut, piinlik küll, ei võta tõsiselt enam mitte keegi.

Teadjam seltskond

ennustas juba varakult, et imet ei juhtu – Eesti meedia sõltumatust pole olemas! Et enne valimisi

pannakse taas peale vanad plaadid (tänavaaugud, venelased, vanad kohtulood) ning ainsaks peksupoisiks jääb opositsiooniline Keskerakond ja selle erakonna juhitud üks suur omavalitsus – Tallinn.

Nii läkski.

Valimisteni jääb napp neli kuud, ja viimane kui Autorollo on meediast kadunud. Postimehe veergudel (õigemini lausa paarislehekülgedel) lajutavad Tuuli Kochi (tuntud ka kui Tulka, vt Kesknädal 20. märts 2013, „Muz ja Tulka Facebookis“) mittemidagiütlevad sõnavoode sellest, kui halb on Tallinn ja kui rumal on pealinna volikogu. Lehetellijatele pakutakse nende oma raha eest mitu aastat leierdatud telefonilindistusi endiste linnaametnikega. Tallinna abilinnapea Kalle Klandorf aga viis asja nii kaugele, et tema kaela 24. aprilli Postimehes kallatud sopp seoses väidetava kuulmisega justkui rahapesijate ringkonda sundis end Eesti esimeseks kvaliteetleheks pidavat

Postimeest 27. mail vabandama – neli rida tagasihoidlikus leheservas (vt tänases Kesknädalas lk 3).

Kesknädal

peab vajalikuks meelde tuletada, et kõigisse sellistesse Tulka-lohedesse, mis hakkavad valimiste eel veergude viisi vonklema, tuleb arukal kodanikul suhtuda stoiliselt. Kindlasti ei ole vaja kulutada nende lugemisele oma tervist ja seal kuulutatud „tõdedele“ (et mitte öelda tõebedele) pole vaja pühendada oma niigi lühikest elu. Tunnistasid ju nood meie juhtivad naisjournalistid, et nende eesmärk pole muud kui „lennutada Tallinnas võimult see kohutav seltskond – Keskerakond“. Seepärast tuleb meil asjadest aru saada väga lihtsalt: kõik need sugestiivselt kujundatud tellimuslood on avalik parteiline propaganda valitsusparteide toetusseks. Ja pilt saabki kohe selgemaks!

Loe edasi lk 3

Loe veel tänasest Kesknädalast!

KADRI SIMSON kirjutab majandusteadlasest John Maynard Keynes'ist Lk 8

Pärnu Grillfesti patroon **ESTER TUIKSOO** kirjutab 7. ja 8. juunil toimuvast söögipeost Lk 6

Juhtkiri

Kuum suvi ja kuum poliitika

TAAVI PUKK
Keskerakonna pressisekretär

Pärast vinduvat kevadet on maad vallutamas kuumalaine, mis tavaliselt toob kaasa talveväsimusest vabanemise. Kuid meediale üldjuhul tähendab see „hapukurgihooaega“, kus õieti millestki kirjutada pole, ja ega inimesed siis millessegi väga süveneda tahagi. Hetkel tundub aga, et kohalike valimiste lähenedes on oodata võrdlemisi kuuma poliitikasuve.

Poliitikasuvi peab käsitlema kohalike valimiste põhiteemasid, millest üks olulisemaid on kahtlemata väljaränne. Maikuu lõpus selgusid Statistikaameti andmed, mille kohaselt on 2012. aasta jooksul välja rännanud 10873 inimest, kusjuures kõige aktiivsemad rändes osalejad on 20–44aastased. Näitlikult öeldes, eelmisel aastal läks kodumaalt ära Haapsalu linna jagu inimesi.

Trend tundub jätkuvat, sest Töötukassa uuringutes osalenutest teatas 42%, et sooviksid töötada välismaal. Kui Tallinn ja Harjumaa on ainsad piirkonnad, kus rahvaarv suureneb, siis tuleb ka valimistele minnes igal kandidaadil, rääkimata omavalitsusjuhtidest, tõsiselt mõelda, mida välja pakkuda, et elanike väljavool pidurduks. Olgu see siis sünni- või ranitsatoetus, teede mustkatte alla viimine või miski muu – omavalitsus peab oma elanike nimel vaeva nägema.

Kahtlemata aitab valimisdebattidesse ja -võitlusesse vürtsi lisada erakondade populaarsusuuringute pidev avaldamine. Need valmivad Rahvusringhäälingu tellimisel. Loomulikult ei saa reitingunumbreid tõlgendada absoluutse tõena, kuid teatud tendentsi need siiski näitavad. Eks kipub nii olema, et kui arvud sulle head tulemust näitavad, usud neid rohkem.

KESKMÖTE: Ees on kaunis Eestimaa suvi, kus tõenäoliselt saame valimistest ja poliitikast kuulda rohkem kui suvel tavaliselt harjunud oleme – aga see hoiabki pea palavuses värskes.

Kui Riigikogu valimiste kontekstis näitavad uuringud opositsioonile juba peaaegu aasta aega kõrgemat toetust kui koalitsioonile, siis kohalike valimiste võtmes on Reformierakonna ja IRLi seis veelgi kehvem. Keskerakonna üle-eestilisele 29-protsendilisele toetusele on Reformierakonnal vastu panna 15 ja IRL-il 9 protsenti.

Keskerakond on kõigile toetajatele tänulik ning need näitarvud tähistavad kindlat sõnumit, et erakonna tööd on rahva poolt märgatud ja tunnustatud ning sellele oodatakse lisa. Nii ei lase keskerakondlased soodsaid olusid nautides käsi rüppe, vaid osaletakse kogu suve mitmesugustel üritustel ning korraldatakse neid ka ise. Keskerakonna kandidaadid ei pea sügisestel valimistel rahvast kartma, vaid tulevad rahva sekka aru andma sellest, mis tehtud ja mis tegemisel.

Aruandlus (armuandmiseta) käib hetkel täie hooga aga peaministri erakonnas, kus „Uhke Eesti üle“-kampaania on saanud kõva hoobi partei sisevalimistel toimunud e-valimismanipulatsioonide tõttu. Maikuu on juba teist aastat järjest Reformierakonnale pahanduse kaela toonud – mäletatavasti algas „Silvergate“ eelmisel aastal just mais. Tõenäoliselt on praeguse e-valimiste skandaali sisuliseks põhjuseks erakonna sisevõitlus ja konkurents Euroopa Parlamendi saadikukohtade pärast. Milliseks kujuneb selle kõige tulemusel Reformierakond ja kuidas reageerivad valijad, saab aimu ehk järgnevatel nädalate jooksul. Ühtlasi on see skandaal andnud järjekordse hoobi e-valimiste usaldusväärsusele, mida paremerakonnad ihu ja hingega kaitsevad.

Ees on kaunis Eestimaa suvi, kus tõenäoliselt saame valimistest ja poliitikast kuulda rohkem kui suvel tavaliselt harjunud oleme. Aga see hoiabki pea palavuses värskes. Ilusat (poliitika)suve!

NÄDALA NUPUD

Keskerakonna 14 000. liikmeks sai Jelena Glebova

Keskerakonna juhatus võttis esmaspäeval erakonna 14000. liikmena vastu tuntud sportlase, iluuisutaja Jelena Glebova (pildil). Viiekordne Eesti meister ja seitsmekordne medaliomanik Glebova peab Keskerakonna poliitika puhul tähtsaks inimkeskust ning võrdset tähelepanu pööramist kõigile Eestis elavatele inimestele.

Glebova sõnul on ta seni ikka just Keskerakonna tegemistele põialt hoidnud. Nüüd otsustas ta ise Keskerakonna liikmeks astuda, et oma toetust ka avalikult veelgi rohkem avaldada.

„Mulle meeldib, et Keskerakonna poliitika on inimkeskne ning kõigisse Eesti inimestesse suhtutakse võrdselt,“ rääkis tubli uisumeister. „Loomulikult on mulle sümpaatne ka Keskerakonna tegevus Tallinnas, kus on palju häid mõtteid ellu viidud. Oma elukutsest tulenevalt pean väga tähtsaks seda, et alati on leitud võimalusi laste- ja noortesporti toetamiseks. Mis seal salata, eriti hea meel on mul selle üle, et järgmisel aastal saab Tallinnas valmis uus jäähall,“ lisas Jelena Glebova.

Aprillikuus sõlmis Merko Ehitus Tallinna Spordi- ja Noorsooametiga lepingu Lasnamäele (Varraku 14) Tondiraba jäähalli ehitamiseks. Valmib kolmekorruseline (sh üks maa-alune korrus) polüfunktsionaalne jäähall, kus on kolm täismõõtmetega jääväljakut ja kolm curlingu-rada koos kõigi vajalike ruumidega (fua-see, riietusruumid, duširuumid, garderoobid, tehnilised ruumid jne). Hoonesse on planeeritud ka võimlemisruumid ja jõusaalid ning kohvik ja restoran. Peaarenil jagub kohti 5000 inimesele ning selle jääpinna saab katta spetsiaalse kattega, et korraldada kontserte vm publikurohkeid

üritusi. Lepingu maksumus on 22,53 miljonit eurot. Tööde üleandmise tähtaeg on aasta pärast – 2014. aasta juuni. Iluuisutamine käib Eestis spordialaste tulemuste poolest tõusuteel. Uisuliitkoordineerib iluuisutamise, kiiruisutamise ja lühirajauisutamise alast tegevust. Eesti Uisuliidu president on Keskerakonna esimees Edgar Savisaar. Glebovale andsid erakonda astumiseks soovitus Lasnamäe linnaosavanem Olga Ivanova ja Edgar Savisaar.

Jüri Ratas: on vaja uut omavalitsuse korralduse seadust

„Kohalike omavalitsuste roll ja võimalused Eesti elu korraldamisel peavad märgatavalt tõusma. Selleks tuleb leida lahendus omavalitsuste tulubaasi tugevdamise küsimusele, analüüsida linnadevaldade õigusi ja kohustusi ning samal ajal jõuda selgusele ka omavalitsusreformi võimalikus sisus,“ rõhutas Riigikogu aseesimees Jüri Ratas (pildil) 3. juunil rahvusvahelisel riigi keskvalitsuse ja kohalike omavalitsuste arenguid käsitleval konverentsil, mis oli pühendatud kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse (nn KOKS) vastuvõtmise 20. aastapäevale.

Ratase sõnul on muudatuste vajalikkus praegu ilmselge, kuid samal ajal tuleb silmas pida mitte ainult tänaseid ja homseid arenguid, vaid ka meie riigi tulevikku aastakümnete pärast.

„Kohaliku omavalitsuse korralduse seadust on kahekümne aasta jooksul muudetud juba üle 70 korra. Täna kehtiv koha-

like maksude süsteem ja omavalitsuste reaalsed võimalused ei ole vastavuses põhi-seaduses sätestatud kohaliku omavalitsuse iseseisvuse põhimõttega. Vaadates lisaks Riigikohtu 16. märtsi 2010. a lahendit kohalike omavalitsuste ülesannete ja rahastamise küsimuses, on minu hinnangul viimane aeg alustada uue seaduse koostamist,“ tõi Ratas välja.

Riigikogu aseesimees sõnul vajame kiiresti uut kohaliku omavalitsuse tegevuse seadust, mille eelduseks on selgetel majanduslikel ja sotsiaalsel arvestustel põhinev poliitiline kokkulepe.

„Kõigi meie ekspertide seisukohad ja nägemused ei pruugi ega peagi saajaprotsendilisel ühtima, aga eesmärk on meil kõigil tegelikult ühine – muuta kogu Eesti meie inimestele parimaks võimalikuks elukohaks, meie külalistele aga paigaks, kuhu nad kindlasti tahavad ikka ja alati tagasi tulla,“ lõpetas Ratas.

Jüri Ratas on ka Keskerakonna omavalitsuskogu esimees.

HIIBUSE NÄDAL

OLEN PARIM KANDIDAAT – MOSKVA POOLT TAGAOTSITAV! VENE SPETS: LÕPETAN KOHE KESKI LARISTAMISE BENSKAARITELE JA VENNUDELE, VIIN KÕIK LIGI REZIMI ALLA, JÄTKAN PARTSU ALUSTATUD „KODUKULUD ALLA“ ELEKTRI BÖRSILE VIIMISEST. LINNA TUNNEN, OLEN SIN JA ISEGI ELANUD...

EERIK-NIILES KROSS
IRL-i TALLINNA
LINNAPEA-
KANDIDAADIKS

KESKNÄDAL

Address: 10130 Tallinn, Toom-Rüütli 3/5
Tellimine ja levi: 6 177 717

Peatoimetaja Urmi Reinde urmi@kesknadal.ee 6 274 583
Uudistejuht Indrek Veiserik indrek@kesknadal.ee 6 274 571
Toimetaja Tiit Maksim tiit@kesknadal.ee 6 273 465

Toimetuse käsikirja ei tagasta. Kesknädalas ilmunud artiklid väljendavad nende autorite arvamust, mis ei pruugi kokku langeda toimetuse omaga.

Levi AS Express Post ja AS Eesti Post.
Lehte kirjastab MTÜ Vaba Ajakirjandus

Klandorf pani Postimehe enda ees vabandama

Kesknädal küsib Tallinna abilinnapealt Kalle Klandorfilt, miks Postimees teda alusetult ründas ja seejärel piinlikult vabandama pidi

Aasta tagasi kirjutasite Kesknädalale organiseeritud kuritegevuse ja õiguskaitseorganite omavahelisi sidemeid paljastava artikli seoses endise kaitsepolitseiniku Indrek Põdra kriminaalajalga. Need asja-lood ülejäänud meediade huvi ei pakkunud, neid sisuliselt boikoteeriti. Nüüd avaldas Postimees ligikaudu samateemalise, rahapesukahtlustustest kubiseva artikli, kuhu ka Teie nimi oli sisse põimitud – lugeja jaoks küll täiesti seosetult. Kas selle, 24. aprillil ilmunud loo puhul võis tegemist olla kättemaksuga, et julgusite Kesknädalas avameelselt käsitleda kurjategijate ja meie koorekihi sidemeid?

Kesknädal on üks vähesed väljaandeid, kui mitte ainus, kus saab oma materjale avaldada sisuliste kärbeteta. Teised ajakirjandusväljaanded on tasalülitatud, ja teravaid, kuigi õigeid materjale sageli ei ole nõus avaldama. Eriti on seda näha siis, kui soovid kirjutada valitsuskooalisiooni mõõdalaskmistest või sisejulgeolekut tagavate üksuste tööst. Eriti valulikult taluvad kriitikat kaitsepolitsei ametnikud. Kuigi viimastel aastatel on just kaitsepolitsei enda töötajad toime pannud raskeid korruptsioonikuritegusid või kuritegusid, mis on seotud riigireetmisega. Võimalik, et 24. aprilli artikli tellis isik, kes nädal varem oli politseist vabastatud. Lõpuks jõudsid nii kaitsepolitsei kui ka politsei järeldusele, et selline inimene ei sobi töötama politseis. Kuigi seda oleks pidanud järeldama juba 2003. aastal, kui ülalnimetatud ametnik jäi vahele altkäemaksuvõtmisega. Mulle on seletatud, et ta oli osalenud matkimises. Ei tasu mullikesi ajada vanale mehele, kes sel alal tööd teinud üle 20 aasta! Kui olnuks tegemist matkimisega, siis oleks ta menetluses osalenud teistmoodi või üldse

menetluse alt välja toodud. Nii nagu ma ka 24. aprilli pressikonverentsil avaldasin arvamust, töötas Postimehe ajakirjanik käsikäes artikli tellijatega, kes olid, pehmelt öeldes, ebaausad inimesed.

Miks Postimees selle artikli just nüüd otsustas avaldada? Kellele see võis kasulik olla? Kas põhjus võiks olla vaid eelolevates valimistes? Vaevalt et Postimees selle artikli avaldamisel mõttes kohalikest valimistest. Mulle tundub, et politseis tegutsenud nn ässad ei suutnud andestada seda, et endised „mendid“ võivad nüü jõuliselt osutada täna organites lokaalvõtte korruptsioonile, mille tulemusel Kaitsepolitsei amet on tõkestanud mitu korruptsioonijuhtumit oma ridades. Lihtsalt ühel grupil kurjategijatest on tuluaallikad ära võetud ja nüüd peavad nad otsima organitest uusi isikuid, kellega saaks alustada oma musta äri. Selle tulemusena oli Postimees sunnitud avaldama vabanduse nii Veiko Kulla (endine Tallinna prefektuuri komisjar) ja Aadu Lubergi (endine Tallinna politseiprefekt) kui ka Kalle Klandorfilt (endine Tallinna kriminaalpolitsei juht, aseprefekt) ees. Seda oleks pidanud tegema ka kõigi teiste „endiste“ ees. Sergei Elošvili (endine Tallinna prefektuuri mõrvarühma juht, komisjar) ei soovinud oma aega raisata tühisuste peale – ta on hetkel ühe Eesti panga juht ja ajannappusest ei hakanud tõestama, et pole kaamel.

Kas teadsite, et see lugu Postimehes ilmub? Kas Postimees andis eelnevalt selgitamise võimalusi? Jah, umbes nädal enne artikli ilmumist kuulsin, et mingi ajakirjanik paljastab politseis lokaalvõtte korruptsiooni. Aga sellest, et tuleb niisugune artikkel, kus teravik on suunatud hoopis teiste peale, ei

olnud mul aimugi. Võimalik on ka variant, et ajakirjanik viimasel hetkel muutis suunda või oli sunnitud seda tegema.

Kui arvestada tohutut leheruumi, mida Postimees teie olematutele sidemetele kurjategijatega kulutas, ja paarirealist vabandamist kuu aega hiljem, 27. mail, kas võiks siis öelda, et pole tegemist kvaliteetlehega, vaid kollase ajakirjandusega?

Postimees on kindlasti muutunud kvaliteetlehest kollase ajakirjanduse lipulaevaks. Mulle tundub, et see on eraldalt välja lõõnud just Anvar Samosti asumisega ajalehe vastutavaks peatoimetajaks. Eriti naljakas on see, et ta oleks pidanud tajuma: selle artikliga ei ole kõik korras. Sest samal päeval avaldas Kaitsepolitsei amet teate, et Klandorf ei ole seotud rahapesuga. Kui juba selline ametkond midagi ütleb, siis võiks ka ajaleht seda uskuda ja kiiresti vabandusi kirjutama hakata. See oleks minu aega kokku hoidnud, see oleks Samosti aega kokku hoidnud. Selle asemel, et minuga kaubelda vabanduse teksti ja selle paigutuse üle, oleks ta võinud noore ajakirjaniku letti võtta ja talle väikese peapesu teha. Tundub, et Samostil pole mingit võimu ja kontrolli oma alluvate üle. Või polegi need tema alluvad?

Kui tihe on praegu kuritegeliku maailma ning ühe osa äärmeste ja poliitikut vaheline koostöö? Keegi ju ei usu, et sellised suhted on kuhugi kadunud ja tegemist on vaid 1990-ndate nähtusega. Kõigil on veel meele IRL-i elamis-lubade juhtum. Kui tihti kasutatakse kriminaalide „teeneid“ oma eesmärkide saavutamiseks? Alati on kurjategijad üle maailma otsinud partnereid

võimuisikute hulgast. Samasuguseid sidemeid otsivad nad ka politseinike keskel. Kõik algab pisiteenetest ja lõpeb ulatusliku korruptsiooniga. Seda on näidanud meile nii Põdra kui ka elamis-lubade juhtumid. Kindlasti ei ole tegemist pelgalt 1990-ndate nähtuse või Nõukogude aja jäänukiga. Sest kõik asjad, milles me käpardlikud oleme, lükatakse meie eelneva elu kaela. Tuletagem meelde keskaja kuulsaid mereröövleid, kes jagasid röövitut kuningatega ja said selle eest riiklikku kaitset. Tuletagem meelde Stalinit, kes partei nimel röövis panku, või nüüdisaja piraate, kes väidetavalt Tallinna linnapeakandidaadi juhtimisel kaaperdasid laeva.

Indrek Põdra kaasust puudutavast artiklist, mis ilmus Kesknädalas, käisid läbi nimed, kellest avalikkus polnud midagi kuulnud. Miks meedia, sh Postimees ei soovi kirjutada kriminaalse maailma tõelistest tegijatest ja nende vahelistest seostest? Seeasemel pühendatakse krimirubriiki enamasti Villu Reiljanile või erinevatele keskerakondlastele ning peetakse endal kui ajakirjanduse missiooni sellega täidetuks?

Ilmselt on see põhjustatud sellest, et avaliku elu tegelasi on lihtsam rünnata. Kurjategijat üldjuhul ei huvita, mida temast kirjutatakse. Vastupidi, ta saab siis oma kambrikaaslaste ees kiidelda, kui tähtis tegelane ta on. Lehelugejad üldjuhul kurjategijat nimepidi ei tea, sest nende nimesid hoitakse saladuses kuni kohtuprotsessi lõpuni. Aga avalikke tegelasi võib laimata, ja midagi ei juhtu – nende nimed on ju kõigile tuttavad. Tihti peale ajakirjanduse meeleaga õhutab madalaid instinkte, külvab segadust valefaktide abil. Nii juhtus ka minuga. See lugu jõudis välispressi, ja minu tuttavad, kellega välis-

EI LASE MEEDIAL END TÛMITADA: Kalle Klandorf sõnul teised meediaväljaanded peale Kesknädala teravaid, kuigi õigeid materjale sageli ei ole nõus avaldama. Tihti peale ajakirjanduse meeleaga õhutab madalaid instinkte ja külvab valefaktide abil segadust.

maal kohtusin, küsisid, mida ma 62 miljoni euroga ka teen – see on ju puhas lotovõit. Ja jälle pidin ma seda selgitama. Õnneks sain neile tõlkida Kapo vastuse minu kohta.

Mullu kirjutasite Indrek Põdra kohtuasja kohta Kesknädalas järgmist: „Nagu selgub kohtuotsusest, olid kriminaalajaga seotud veel mitmed eraisikud, kelle nimesid kohtuotsus ei kajasta. Ajakirjanduse andmetel oli vahi all näiteks Ats Pärnaste. Kas tema osatähtsime selles kriminaalajaga piirdus ainult šašlõkiküpsetamisega või oli ta asjaga seotud ka lähemalt?“ Hiljuti Tartus üks 30-aastase noormehe surnukspekstajatest oli seesama Ats Pärnaste. Kas teile tuli see üllatusena? Miks riik laseb kriminaalidel karistamatult tegutseda? Eks ma olen ka varem vii-

danud kurjategijatele, keda tasuks karta. Esimene juhus oli 1990-ndate keskel, kui paljastasime Simmi mõningaid afääre. Pärast seda käisime Kapos ülekuulamisel ja meid süüdistati, et laimame Simmi. Edasi – Põder. Umbes 10 aastat tagasi hoiatasin Kapo töötajaid tema eest. Tema kohta öeldi: noor tubli mees, kuigi veidi liigaktiivne. Noh, nüüd teame, millega see tema „aktiivsus“ lõppes. Seejärel – rahapesuandmebüroo töötaja, kelle tegudele tähelepanu juhtisin. 10 aastat hiljem ta vabastatigi töölt.

Ja nüüd see õnnetu Pärnaste, kelle kohta ikka ei ole täpselt teada, kas ta ainult küpsetas Põdrale šašlõkki või oli tal hoopis teine roll.

Küsid Indrek Veiserik Urmi Reinde

Seekord aeti teibasse Kristiina Ojuland

Reformierakonna juhtpoliitikut on viimaseil aastail tabanud terve rida skandaale. „Tundub, nagu vaataksime Agatha Christie „Kümmet väikest neegrit“ reformierakondlaste elavas esituses. Peagi pole alles jäänud mitte ainsatki Reformierakonna esindajat, keda ei määriks finantsskandaalide mustad plekid,“ kirjutab Delovõje Vedomosti ajakirjanik Viktoria Ladõnskaja 2012. aasta detsembris Äripäevas.

Ajakirjanduse kaudu aetakse teibasse Kristen Michalit, Siim Kallast, Meelis Atoneni, Heiki Kranichit, Keit Pentus-Rosimannust jt. Viimati lükkas „nähtamatu käsi“ tuleriidale Kristiina Ojulandi, keda peetakse vastutavaks oravate juhatuse valimisel ilmnenu e-hääletuspettuses. Erakond keeldub oma

kauaaegset liiget kaitsmast ja laseb meedial Ojulandi süüdistada. Avalikkuse vastumeelust tema suhtes köeti PR-meisterlikkust üles näidates kõigepealt luksuliku käekoti eksponeerimisega, millele järgnesid juba süüdistused e-hääletuse võltsimises. RE „Tartu liini“ esindaja Hannes Astok pidas Kuku „Kesk-

päevatuunis“ Ojulandi skandaali eest vastutajaks, sest pettused juhtusid Lääne-Virumaal, kus Ojuland on reformikate pealik. Reformierakond meenutab üha enam võimuvõitluses hundikarja, kus erinevad grupid püüavad oma kandidaati lükata peagi vabanevale alfabundis positsioonile. Selgusetu on vaid, kelle vahel lahing käib? On noored vanade vastu või Tartu oravad Tallinna omade vastu? Mäletatavasti teatas peaminister Ansip, et tema enam järgmist valitsust ei moodusta, mispeale paljastati Reformis kihvad ja asuti purelema.

Oluliste erakondlaste järjekindel tasulitamine paneb küsima: kelle veres pulbitsevad erakonnas kõige tugevama alfaisase või -emase geenid? Kellele puhastatakse teed? Kas selleks võiks olla pealtnäha malbe, kuid varjatud kaartidega mängiv justiitsminister Pevkur? On ju meedia tema vastu olnud üllatavalt leplik olukorras, kus sotsiaalministrina võinuks teda rünnata karjivate puudujääkide eest sotsiaalvaldkonnas. Pigem on see sfäär meedia suurt kriitikat pälvinud nüüd hoopis Rõivase ministri ajal. Vähemalt Ansip ise näib mantlipärijana soovivat just Pev-

kurit, kes on seni igati kaitstud ja hoiatud. Või rajatakse teed Kaja Kallasele? Isa Siimu toetus tugevdab küll tütre seljatagust, kuid respekti leidmine saab vähe-kogenu naisterahval vanema põlvkonna „terminaatorite“ seas olema üllaske. Või tehakse praegu panuseid Paetile? Vaevalt, et hoolimata tema populaarsusest erakond usaldaks juhtima siiani vaid tseremoniaalsete ülesannete ja ilukõnedega leiba teeninud poliitikut. Või plaanitakse tuua Reformierakonda juhtima mõni rikumata mainega tegelane väljastpoolt, näiteks Indrek Neivelt,

kes praeguste patunõgiste tippoliitikutega taustal näiks tõelise pühamehena? Kesknädala hinnangul on see vägagi tõenäoline variant, mis PR-mõttes läheks valijatele iga kell peale.

Teadmatus uue alfaisiku suhte halvab praegu Reformierakonna otsustusvõimet. Mida kauem selgusetus kestab, seda kiiremini langeb karjainstinktile üles ehitatud erakonna liikmete moraal. Pikaajagusest purelemisest võidavad aga konkurendid.

Indrek Veiserik

E-valimiste võltsing: nagu Reformierakond ees, nõnda valitsus taga

30. mai Eesti Ekspressis kirjutasid Margus Järv ja Dannar Leitmaa Reformierakonna uue juhatuse valimisest. Nad kinnitasid, et ajaleht avastas Reformierakonna sisevalimistel pettuse – Lääne-Virumaa vanainimesed osalesid enda teadmata peaminister Andrus Ansipi partei juhatuse moodustamisel.

Ajaleht märkis, et äsjased Reformierakonna juhatuse valimised olid uuenduslikud, sest partei juhatuse liikmeid said erakondlased valida ka e-hääletuse teel. See oli käinud nii, et mõni päev enne erakonna Tartu üldkogu liitus Reformierakonnaga mitmeid vanainimesi.

„Ka nemad olid uuenduslikud,“ kirjutasid Järv ja Leitmaa. „Nende valik saabus erakonnale e-hääletena. Vanainimesed ise ei teadnud nendest häälest midagi, kuni Ekspress nad üles otsis.“

Leht rääkis näiteks 66-aastase Evi Leontjeviga, kes oma sõnul on kaua olnud erakonnas, kuid tahtnud seal ammu välja astuda. Rääkis ka seda, et ta omateada üldse Reformierakonda ei astunudki, vaid käis Lääne-Virumaal ringi sõitnud (Reformierakonna) silmaravibussis nägemist kontrollimas ja mingid toredad tüdrukud astunud ligi ja palunud paberile allkiri anda.

„Ma ütlesin, et eks ma ikka tean veel, mida ma räägin, ja andsin – paar päeva hiljem tuli teade, et ma olin niimoodi astunud Reformierakonda,“ jutustas lahke proua Ekspressi ajakirjanikele. Ajakirjanikud on olnud oma ülesannete

kõrgusel. Asi, mille nad välja uurisid, ongi see, millest Keskerakond on juba mitu aastat rääkinud ja mida ka korduvalt IT-spetsialistide abiga tõestanud – e-valimised pole usaldusväärsed. Näiteks IRL-i esindaja ütleb samas artiklis, et nemadki on kaalunud oma erakonnasiseseid e-valimisi, kuid seni pole nad sellega riskinud. Küll on aga mõlemad erakonnad „riskinud“ e-valimistega nii kohalikel kui ka parlamendi valimistel.

Kommentaari, nagu öeldakse on liigsed. *Kn*

MTÜ Ausad Valimised: aga teised e-valimised?

Eesti Ekspressis ilmunud signaali peale andis MTÜ Ausad Valimised välja teate, millega hoiatab: võib-olla kirjutab Reformierakond ka riigi tasandil endale e-hääli juurde?

MTÜ Ausad Valimised ei välista, et kui Reformierakonna-sisestel e-valimistel leidis aset valimispettus, on võimalik, et samalaadseid juhtumeid on toimunud ka kohalikel, Riigikogu ja Euroopa Parlamendi e-valimistel.

MTÜ Ausad Valimised juhatuse liikme Siret Kotka sõnul said nii Ansip kui ka mitmed teised e-valimiste eeskõnelejatest Reformierakonna juhtfiguurid oma erakonnasisestel valimistel tervelt 90% häälest elektroniliselt. „Ka Riigikogu valimistel sai Ansip kõige rohkem just e-hääli. Täna on selgeks saanud, et e-valimiste pettus on üks osa selle partei mõttemaailmast. Kas me tõesti usume, et Reformierakond ei käitu riigi tasemel samamoodi, nagu oma erakonna sees?“ küsib Kotka.

„Reformierakonna juhatuse liikmed juhivad, osad kaudselt, osad lausa otseselt, Eesti riiki. Kui selle partei juhtorganit valitakse valimisi võltsides, on see selgeks ohuks Eesti demokraatiale. Rahvas ei saa täna olla enam kindel, kas need, kes neid Toompealt valitsevad, on valitsema pääsenud ausal ja läbipaistval teel.“

Keskerakond: Kas 2011. aastal rünnati e-hääletuse serverit?

Keskerakond pöördus teabenõudega Vabariigi Valimiskomisjoni poole saamaks informatsiooni, kas 2011. aasta Riigikogu valimiste ajal toimus ründeid e-hääletuse serverisse. Teabenõudes palutakse väljastada ka serveri logifailid vastavast perioodist.

„Arvestades meie sügavat kahtlust e-valimiste turvalisuse kohta küsime valimiskomisjoni lisaks ka e-hääletamise tarkvara omandiküsimuse ja tellimislepingute kohta. Tunneme huvi veel fakti kohta, kas 2011. aasta e-hääletuse tarkvara on auditeeritud ja millised olid selle auditi tulemused,“ selgitas Riigikogu liige Priit Toobal. Ta märkis, et lisaks tehti Vabariigi Valimiskomisjonile ettepanek võimaldada avalikkusel testida 2013. aasta valimistel kasutatavat e-hääletamissüsteemi ja tarkvara, sest oleks ju mõistlik anda huvilistele võimalus teatava ajaperioodi jooksul vastutust kartmata rünnata e-hääletuse süsteemi testimaks selle turvalisust.

„Vaid avaliku testimise abil saaks tõendada, et on üle saadud e-hääletamissüsteemi 2011. aastal demonstreeritud vajakajäämistest,“ lisas Toobal.

Mäletatavasti tardus 2011. aasta märtsis Riigikogu valimistel üle riigi kuni poolteiseks tunniks kogu hääletugemine. Paljudel ekspertidel ja ka tavalistel valijatel on umbusaldus e-valimiste suhtes (mõnel koguni ka valitsuse legitiimsuse suhtes). *Kn*

Õigusi tahetakse, kohustusi ei taheta

13. aprillil toimus Pärnu hotellis Strand kodanikuühiskonnafoorum, kus Erle Rikman rääkis teemal „Kodanikualgatusest Eestis“. Ta pidas oluliseks kodanike ja nende ühenduste laialdast kaasamist poliitika ja õigusaktide väljatöötamisse. Demokraatias eristatakse kahte vormi – osalus- ja esindusdemokraatiat.

HILLAR TALVIK
Pärnu linnavolikogu liige,
Pärnu Ingerisoomlaste
Kultuuriseltsi esimees,
KÜ Rohu 109 juhatuse
esimees

Osalusdemokraatia on otse- demokraatia, kus kõik otsused sünnivad kodanike osavõtul. See hõlmab inimeste õigusi selliste otsuste kujundamisel, mis mõjutavad nende eluolu. Kodanikualgatuse parimaks näiteks on iga-aastased talgud, mis Pärnus toimuvad minu arvates aktiivselt. Talgutejtürituste eestvedajateks on paljud Pärnu kultuurikeskused: Nooruse Maja, Raeküla Vanakooli Keskus, Vana-Pärnu Kultuurikeskus, Aianduse ja Mesinduse Selts, Maarja-Magdaleena Gild, Rääma Selts jt.

Miks inimesed on passiivsed?

Kuid üritustest võtavad läbi aastate osa ühed ja samad inimesed. Miks? Rikman mainis oma esinemises, et 72% inimeste arvates pole kodanikeühendusi piisavalt kaasatud ühiskonnaasjade üle otsustama

ning 73% arvab, et ametnikega suhtlemine on keeruline ja aeganõudev. Tihti ei võeta kodanikuühenduste arvamusi kuulda. See on üks põhjus, miks inimesed on passiivsed. Edela-Soome Eesti keskuse tegevjuht Kirsi Äyrä rõhutas kodanikuühiskonnafoorumil, et seltsid peavad tegema end inimestele vajalikuks. Nende ühenduses toimuvad koosviibimised, linnaaianduse ja käsitöö õpe, keeleõpe ja nõustamine. Suurt rolli noortega suhtlemisel mängib Facebook. Vaasa Pärnu Seltsi esimees Raimo Vahtera pidas tähtsaks erinevate seltside koostööd. Sõpruslinnade suhted ei tohi olla kellegi monopoliks; lisaks linnavalitsustele on sidemeid vaja ka asutuste, seltside ja kodanike vahel. Aastakümnete pikkune kogemus on näidanud, et kuigi osakoostööpartneritest vahetub, sõpruseltside sidemed jäävad. Vaasalased on pännakaid rasketel aegadel korduvalt aidanud. Pärast 2005. aasta Pärnu ülejutust korraldati Vaasas meie kannatanute abistamiseks korjandus, millega organiseeriti neli kontserti.

Tahetakse õigusi, aga mitte kohustusi

Kõige aeglasemalt muutub inimeste mõtlemine. Tegutselisel ja hinnangute kujundamisel tuleb arvestada mitte ainult oma, vaid ka teiste õigusi. Korteriühistud on meil kõige levinum ühistegevuse vorm. Seal on kõige rohkem probleeme teiste arvestami-

sega ja ühise arvamuse leidmisega. Enamasti tahavad inimesed endale rohkem õigusi, kuid mitte kohustusi, näiteks probleem on leida inimesi, kes nõustuks kuuluma korteriühistu juhatusse. Praegune valitsuskalitsioon on „avatud turu“ põhjendusega tõstnud elektrienergia hinda 15–20%. Ka suurenes Pärnus soojusenergia hind 21,5%. Seega tekis vajadus soojusenergiat kokku hoida, s.t elamute soojustamist, küttesüsteemide isoleerimist, maja küttesüsteemi tasakaalustamist. Kuid neid töid ei saa teha korraga, sest ei jätku raha. Remondifondi- ja haldustasu

takse demokraatias oluliseks aktiivset ja ettevõtlikku rahvast. Pärnus on siin eeskujuks Raeküla Vanakooli Keskus, Nooruse Maja ja Maarja-Magdaleena Gild jt.

Ühistegevus on olnud eestlastele omane juba enne oma riigi saamist. Eesti Vabariigi algusaastail pandi alus majandustegevusele tugivate seltsingute ja seltside kaudu. Korraldati talgud, ühise raha eest osteti lokomobiile ja viljapeksumasinaid, asutati ühismeiereisid. Kus on tuguvad MTÜ-d praegu, kuidas nendega arvestatakse? Praegu, kus paljud on lahkunud välismaale, peaks olema aeg mõelda,

Suurte ja väikeste tulude ühesugune maksustamine ning käibemaksu-erisuste vältimine on teinud Eestist oma elanike suhtes kõige hoolimatuma riigi Euroopas.

tõstmine suurendaks omanike rahalist koormust ning tähendaks ka võlgnike arvu kasvu. Võlgnikud võivad tekkida noortest peredest, kel on korterilaen. Mina arvan, et kohalik omavalitsuse peaks ehitama noorte perede tarbeks munitsipaal kortereid.

Soomes on sotsiaalsust rohkem

Võrreldes Soomega on meil sotsiaalset demokraatiat vähe. Mittetulundusühingud kipuvad tegelema oma sisemiste muredega ega püüa midagi muuta. Meil pole teadvustatud kolmanda sektori osa. MTÜsid peetakse ennekõike ajaviiteselseteks, mitte koostööpartneriteks. MTÜ-d tulevad appi seal, kus riigil ei jätku ressursse ja kus professionaale pole piisavalt. Maailmas pe-

kuidas olukorrast väiksemate kaotustega välja tulla. Suurte ja väikeste tulude ühesugune maksustamine ning käibemaksu-erisuste vältimine on teinud Eestist oma elanike suhtes kõige hoolimatuma riigi Euroopas.

Demokraatliku riigi kujunemine on pikk protsess, milleks läheb vaja aega ja tööd, aga ka ühiskonna arengu seaduspärasusi tundvate inimeste kuulda võtmist. Me peaks teadvustama, et õigused on mõttetud ilma kohustuste ja vastutusega. Me peame uskuma tulevikku ja oma võimetesse teiste rahvaste hulgas hakkama saada. Selleks läheb vaja usaldust ka oma liidrite suhtes. Rahval on alati õigus küsida, milline on olukord riigis ja millised on abinõud selle parandamiseks?

Tallinnal läheb hästi – ja see neid ärritabki

Algus esilehel

Elmisel nädalal teatas Tallinn,

et annab Äripäeva kohtusse seoses 24. ja 27. mail selles lehes ilmunud alusetute süüdistustega, nagu oleks toimunud Tallinnas korruptiivne tegevus linnavalitsuse teadmisesel ja heakskiidul.

Ilmselgelt püüavad ka Äripäeva rahastajad suruda oma süüdistuste teravikku pealinna juhtide poole, lisades pikka-tele tekstidele näiteks Edgar Savisaare ja Taavi Aasa pildi – ilma igasuguse seoseta. Sepast ja Parbusest on ilmselgelt vähe, need nimed ei lähe pärast kohtuotsuseid ju enam kellelegi peale. Vaja on kõrgemat verd. Ja seda Äripäev teebki. Nii et, lugupeetud lugejad, kin- nitage riigimad! Küllap varsti tuleb vahepeal nii uuriv ja ont- lik ärileht, kes oli tõepoolest kriitiline ka võimuparteide

suhtes, taas välja Šveitsi-kon- tekstiga, et püüda suuremat vaala. Põhimõttel – ega lugeja ei mäleta, mis seal täpselt oli, aga kui juba Äripäev kirjutab, ju siis ikka midagi oli.

Siinkohal

teeksime selgeks veel ühe asja – Äripäev ei kirjuta ühtegi rida, mis kahjustaks tema Rootsi omanike või Eestis tegutseva Rootsi kapitali ärihuve. Eesti huvidest teadasaamiseks peaks lugema teisi väljaandeid. „Äripäev mürgitab oma luu- lude tiražeerimisega otseselt linna ärikeskkonda ning linna- valitsuse kohustus on linna selle vastu kõigi seaduslike vahenditega kaitsta,“ kirjutas Tallinna linnavalitsuse pressi- juht Ain Saarna, teatades pealinna pöördumisest kohtu poole.

„Arvestades rünnakute mas- siivsust, kavatseb linnavalit- sus nõuda ebaõigete andmete

ümberlõkkamist ja laimu- lugudega oma müüki suurenda- dada üritavalt ajalehelt aasta- kasumist 20 protsendi loovu- tamist. 2012. aastal oli Äri- päeva grupi puhaskasum ligi miljon eurot,“ märkis Saarna.

Äripäev ise

nimetas kohtusse pöördumise otsust „tavapäraseks propa- gandatrikiks, mille eesmärk on seada kahtluse alla ajalehes ilmunud artiklid ja suunata ava- likkuse tähelepanu ära olulis- telt teemadelt nagu Kes- kerakonna varjatud rahastamine ja Keskerakonda kuuluvate Tallinna linna juhtide tegevus osade ettevõtjate soosimisel“. Seepeale tahaks hoopis teada, kas avalikkuse jaoks pole enam oluliseks teemaks IRL-i elamislubade müügist saadud miljonite paigutamise (mis on Äripäeval välja uurimata) või Reformierakonnaga seotud VEB, R-Hooldus ja „ämm“.

Missuguste rahadega siis ikkagi Reformierakond 1994- ndal tekkis ja missugustega 1999-ndal võimule tõusis? Demokraatlikes riikides tegeleb ajakirjandus esma- joones võimu korruptiivsuse- ga, sest selle kahju kogu riiklusele on kordi ohtlikum kui suvalised opositsiooni- erakonnad, kellest Eestis üks – Rahvaliit – on sellesama „sõltumatu“ meedia pingutu- sel suudetud maa pealt ära kaotada.

Eesti riigi tõelised mured pole aga sellest sugugi vähenenud, vaid hoopiski suurenenud. Nii et peavoolumeedia muretsegu rohkem riigi ja rahva hädade pärast ning närveldagu vähem ühe valla õigustes tegutseva kohaliku omavalitsuse – Tallinna – pärast.

Urmi Reinde

Kümme kevadsuvist küsimust Edgar Savisaarele

Tallinna linnapea ja Keskerakonna juht andis Kesknädalale intervjuu

1. Kas pole hea aeg intervjuuks: pärast sünnipäeva ja enne valimisi?
See on küll liialdus. Sünnipäev on juba silmapiiri taga, seda keegi ei mäletagi enam. Aga valimistega on veel aega. Ükski partei pole veel kampaaniaga alustanud, ainult meedia püüab tasapisi vahtu üles keerata. Eelseisvate valimiste kangelastest pole veel juttu tehtud, peale mõne pseudokandidaadi, kellega manipuleeritakse.

2. Miks pseudokandidaadi?
See on Eesti poliitika omamoodi traditsioon, et aasta või pool aastat enne valimisi käiakse välja „kah-linnapea“-kandidaadid, keda mõne kuuga auklikuks lastakse ja pidulikult maha maetakse. Neil on üks ülesanne, millest nad mõnikord ise arugi ei saa – tõmmata tuli enda peale. Ega siis keegi pärispoliitikutest Laine Randjärve või Eerik-Niiles Krossi tõsiste kandidaatidena võta?

3. Kas Keskerakond ei ole liiga enesekindel? Kui konkurendid ikkagi seljad kokku panevad, siis võivad ju reformistid ja sotsid ning IRL ja ka Mart Helme toetajad ikkagi ühise koalitsiooni teha?
Keskerakonna reitingud on terves Eestis ja eriti Tallinnas juba sel kõrgusel, kus väiksemaid peavadki meie vastu koonduma. Sellele Ansip ju oma hiljutises intervjuus üles kutsuski. Selle peale tuli mulle meelde omaaegne „seitsme päkapiku koalitsioon“ Tallinnas kümme aastat tagasi. Mitte ühtegi küsimust ei suudetud lahendada, linnaelanikud oli päris õnnetud, et neile olid sattunud niisugused valitsejad. Kaklesid omavahel, nii et karvatutid lendasid. Alles siis tuli rahu, kui Keskerakond järgmistel valimistel linnas võimu võttis. Kellel on vaja sellist lõõmingut, nagu siis oli? Ja mitte opositsiooniga, vaid omavahel! Veel hullum, kui Reform ja IRL praegu Toompeal korraldavad. Sellist aega ei ole linnarahval küll põhjust tagasi igatseda.

4. Miks Reformierakond viimasel ajal nõnda ägedasti sotse on hakanud ründama? Võib-olla teevad teatrit? Lihtsalt reformistidel ja sotsidel on vaja omavahel vastasseisu, et mõlemalt poolt hääli koguda. Nüüd Ligi vastasseisu õhutabki. Ma ei arva, et see viib neid sügisel ühte koalitsiooni. Kui sotsid tõesti tahavad 2015. aastal teha Riigikogus oma valitsuse, siis on neil ohtlik reformistidega sel sügisel Tallinnas ühte heita. Kui nad seda proovi-

vad, võib see neile väga õnnetult lõppeda. Meenutage varasemat ajalugu: kord panid reformistid neid „Tallinna Vee“ enamusaktsiaid müüma (Virkus); teine kord Eesti Raudteed maha parseldama (Pärmoja); kolmas kord omavalitsuste maksubaasi kärpima (Padar); neljandal korral Pronksõdurit öösel salaja ja jõuga ära tassima (Pihl). Lõppkokkuvõttes pandi sotsid ikka Reformierakonna poliitikat ellu viima ja selle eest kallist hinda maksma. See on sotside nõrk koht, millest nad ise väga hästi aru saavad.

5. Miks Keskerakond Rosimannuse–Pentuse perekonnaäri teema on üles võtnud?

Kui jutt on Autorollost, siis meie vaiksime pikka aega. Aga meil on meeles, mida tegid Rosimannus ja tema kamp enne Keskerakonna 2011. aasta kongressi ning milline oli ühe või teise inimese roll lõhe õhutamisest keskerakondlaste vahel. Kes seda kõike tookord lavastasid? Nagu mulle on kirjeldatud, lootsid Rosimannus ja mõned tema sõbrad selle kongressi eel Keskerakonda korralikult lõhkuda ning tegid selle nimel ränka tööd. Nad uskusid, et selle tulemusena vahetab parteid 400–500 keskerakondlast. Sellepärast olidki reformistid nii solvunud, kui Vakra nüüd äkki sotsidega liitus. Reformistid nägid seda nii, et nemad on teinud suurt tööd, aga nüüd sotsid nopivad vilja. Kuhu see kõljab?! Muidugi ei kujutanud reformistid tol ajal ette, mis nende endaga juhtuma hakkab. Meikari–Michali, Autorollo, VEB-fondi jt skandaalid olid alles ees. Nemad oma ülbusel küll ette ei kujutanud, et miski võib nende reitingut allapoole kiskuda ning teeb nad ka keskerakondlastest jooksikute silmis vähem isuäratavaks.

6. Endiselt teevad muret e-valimised, kus pole näha mingeid lahendusi. Eriti pärast seda võltsingut, mis toimus Reformierakonna kongressil. Kui seal kasutati e-valimisi tulemuste võltsimiseks ja ühele või teisele poliitikule soodsate tulemuste väljamängimiseks, miks siis ei võinud sama toimuda ka kohalikel või Riigikogu valimistel? Millal Reformierakond lõpuks loobub e-valimistest?
Reformierakond ja IRL hoiavad kümne küünega kinni e-valimistest, sest see on nende jaoks ainus võimalus oma võimu säilitada. Mitmed rahvusvahelised komisjonid on andnud Eestile soovitusi loobuda e-valimistest või

oluliselt muuta nende valimiste korda. Neid soovitusi ei viida aga suuremas osas ellu. Mailis Repts juhtis tähelepanu sellele, milliseid eeliseid saavad nendel valimistel Reformierakond ja IRL. Ei tagata salajasuse printsiipi, sest hääletaja poliitiline valik ning tema isik on e-valimiste puhul tuvastatav. Mitmeti on ritutud ka valimiste ühetaolisus, sest e-valimistel on selgelt eelistatud siht- rühmad, kes on arvatiga pidevas suhtluses. Kuna valitsus- parteid järele ei anna, siis mis meil üle jääb? Esiteks, kindlasti kutsume meie inimesi üles hääletama paber- sedeliga, sest see on usaldusväärsem. Juhan Partsi ähvardused, et selliste üles- kutsute levitajaid laseb ta trahvida, on naeruväärseid ja lõppevad järgmise valit- suse ajal kriminaal- sjaaga Tarbijakaitse- ameti vastu. Teiseks, tahame laiendada selliste välisvaatlejate ringi, kes tunnevad asja ja teavad arvatitest rohkem. Barbara Simons, Jason Kitcat ja Harri Hursti on seni Eesti valimistematikat eemal hoidnud. Rohkem me seda korraldada ei lase. Kolmandaks, loodame ka sellele, et uus Riigikohtu esimees on objektiivsem. Märt Rask oli ju see mees, kes e-valimised Eestisse tõi, ja tema korraldas ka, et Riigikohus seda teemat käsitlesele ei võtaks. Rask lubas ju kümme- kond aastat tagasi, et kogu maailm hakkab e-valimisi kasutama. Seda õeldes ta bluffis, sest ükski riik pole vedu võtnud. Kui tuleb uus Riigikohtu esimees, kes ei ole ise nende asjadega nii tihedalt seotud, siis võidakse ka e-valimiste küsimusi kõrgemas kohtus objektiivsemalt käsitleda.

7. Ootasime põnevusega 1. juunil Läti kohalikke valimisi. Kuidas hindate tulemusi?
Meie jaoks on see eeskujuline sügisest valimiste koha pealt. Riia linnapeal Nils Ušakovsil läks hästi. Ta saavutas oma parteiga absoluutse enamuse, kusjuures rohkem kui eelmistel valimistel, mille eest Läti

tseentriste tuleb õnnitleda. Peaministripartei sai vähem hääli kui oodati. Põhjuseks arvatakse olevat ka ebaõnnestunud linnapeakandidaat, keda rahvas ei pidanud küllalt usaldusväärseks. Rahvusradikaalid said isegi rohkem hääli kui oodati, aga üldtulemusi see ei mõjutanud. Rahvuslased olid konkurentideks pigem peaministri- parteile ega seganud kuidagi Nils Ušakovsi võidukäiku.

EDGAR SAVISAAR:
Oleme Tallinnas tõstnud ja tõstame veelgi õpetajate, lasteaiakasvatavate, bussijuhtide ja kõikide teiste omavalitsuselt palka saavate inimeste töötasu. Kui tuleme riigis võimule, teeme sama riigi tasemel.

8. Aga Eesti ajakirjandus ei managi enam venemeelsete võidukäiku Lätis. Kas see tuleb sellest, et kuni Eesti–Vene piirileping on sõlmimisel, püütakse hoida madalamat profiili?
Eesti–Vene piiril toimuva järgi otsustades see küll nii ei paista. Turismihooga algul on kõik muutusteta ning endiselt käib tohutu aja ja raha raikamine, hiigeljärjekordades kiruvad mõlemat riiki mõlema maa inimesed. Kaubad seisavad ja piirilepingu ootust ei paista kasutajal. Piiril käib lollimäng – liinibussidest aetakse rahvas mõlemal poolel asjadega välja, sinna juurde 5–6 passi- vaatlust; kokku üle tunni. See on liig. Eesti võiks siin teha vähemalt omapoolselt kõik võimaliku inimeste liikumise takistamisest loobumiseks. Siseministri ühest telefonikõnest piisaks.

9. Bussiliiklusest rääkides paistab, et Reform ja IRL tahavad Tallinna ülimenuka tasuta ühistranspordi tege- likult ära kaotada ning bussisõidu uuesti tasuliseks muuta.
Meie tahame ka võrdsust – ning kui võidame tervel

Harjumaal, tuleb tasuta ühis- transport ka tervel Harjumaal. Ja kui me tuleme võimule ter- ves riigis, siis teeme tasuta ühistranspordi terves Eestis. Praegu näeme ju uusi saaste- kvoodi eest ostetud busse tiir- lemas tühjalts maakondades. Tulemas on moodsad rongid, milles piletihinna kavatsetak- se aga veelgi tõsta. Praegu pole tegelikult võima- lik ühistranspordi subsiidiume väljaspool Tallinna üldse põh- jendada. Kolmveerandtühjade busside käigushoidmine on suure mastaabis avaliku ressursi raiskamine. Bussiliikluse mahtu ei tule aga veelgi vähendada, vaid ühistransport tuleb muuta kättesaadavaks kõigile. Ühistransport peab olema kättesaadav kõigile ja eelkõige neile, kellele seda kõige rohkem vaja on – keskmise ja madala sisse- tulekuga inimestele.

Neile, kes peavad tasuta ühis- transporti keskerakondlikuks propagandaks, soovitan kuu- lata politseid ja kirikut. Politsei näeb otsest seost liiklusohvrite languse ja ühis- transpordi kasutamise kasvu vahel. Kogudust kaotav EELK aga peab ühistrans- pordi nõrkust üheks oluliseks takistuseks, miks inimesed enam isegi kirikusse ei jõua. Ja eks see väljaspool Tallinna enamasti nii ongi.

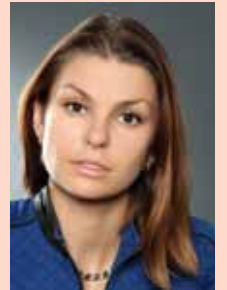
10. Kindlasti on tasuta ühis- transport Keskerakonna valimiskampaania põhi- ratsu. Aga kas see ongi kõik?
Peamine küsimus on töö- kohad ja palgad. Tasuta ühis- transport aitab siiski vaid kompenseerida madalaid sissetulekuid. Maksuvaba miinimumi tõst- mine on kriitilise tähtsusega, sest see toob leevendust eelkõige madala sissetulekuga inimestele, ning kogu see palgaraha läheb otse kohalike kaupade ja teenuste tarbimis- se, elavdades niimoodi majandust. Oleme Tallinnas tõstnud ja tõstame veelgi õpetajate, lasteaiakasvatavate, bus- sijuhtide ja kõikide teiste omavalitsuselt palka saavate inimeste töötasu. Kui tuleme riigis võimule, teeme sama riigi tasemel.

Ja samuti on meie kindlaks sihiks kehtestada astmeline tulumaks, mis vähendab väljarännusurvet, elavdab kohalikku majandust ning, mis peamine, – see on lisaks Lääne-Euroopas äraproovitud majanduslikule efektiivsusele ka sotsiaalselt õiglane.

Aitäh! Ja edu algavaks valimiskampaaniaks!

Toome lõbustuspargi Pärnusse tagasi!

Koht, kus oled üles kas- vanud, on jätnud sulle ka kõige eredamad ja tõe- näolisemalt kauneimad mälestused. Minu omad on seotud Pärnu ranna ja lõbustuspargiga, mis ilu- sate ilmadega oli alati rah- vast paksult täis.

KÄTLIN JOALA
Keskerakonna Pärnu piirkonna aseesimees

Rannast tuleb meelde esiteks see, kui Pärnu rannas avati esimene erakohvik ja seal näidati videokassetilt multi- kaid. Kui jäätist limpsisin ja suuril silmil Lääne multi- filmitegelasi jälgisin, said vanemad minust mõned tunnid puhata – Tom & Jerry olid kindlasti kõige huvit- tavamad! Teiseks meenuvad mulle kollased nn täiskas- vanute kiigud, kus oli alati

lausa järjekord. Kuna sinna polnud lihtne küündida, siis lohistasime sõpradega kii- kude alla prügikastid, kuhu ronides sai haarata kiigu ja hõljuda maa ning taeva vahel. Ronisime sinna peale ja – hopsti! – hõljusime maa ja taeva vahel. Kui kollased kiigud on Pärnu rannas ka praegu, siis lõbus- tusparki pole enam aastaid – alles on vaid roheline park. Minu ajastu lapsed teavad kahtlemata täpselt, et Juga rong küll kiirust ei ületanud, kuid sellega sõita oli siiski päris uhke. Ilmaratta peale ronimine tähendas seda, et tuli istuda vagusi ja Pärnu linnavaadet nautida. Ei puudunud ka Klaabu, mis südame pahaks ajas, ja Ameerika mäed, mis küll tänapäevaste lõbustuspargi atraktsioonidega võrreldes võiksid meenutada pigem Pärnu linna tänavaid kui Ameerika mägesid. Küllap Pärnus elavad ja Pärnut külastavad lapsed oleksid väga õnnelikud, kui suvepealinn saaks tagasi püsiva lõbustuspargi. Käik- sin isegi uue ilmaratta ja ka uue Klaabu peal ära.

Tallinn 10130
Toom-Rüütli 3/5
www.kesknadal.ee

Imerohtu leidub alati!

Eesti ajakirjandust lugedes ei jää kahtlusevarjugi, et meie riigi saatus sõltub täielikult ja lõplikult homoabelude seadustamisest. Mõnikümme tuhat homopaari (sadadesse tuhandetesse nende arv ilmselgelt ei ulatu), kes kõik eranditult suplevad suures rahakülluses, kasvatavat üles Eestimaa poolnäljas viirelevad lapsed. Paraku ei taha põikpäised konservatiivsed kodanikud aru saada, et homoabelude kehtestamisega kaotatakse päevapealt vaesus, milles Eesti Vabariik vingerdab...

Meedia poeb lausa nahast välja, et tõestada, kui kasulikud on interneti teel toimuvad e-valimised. See, et selliste valimistega eiratakse põhiseadust, on tühi asi. Põhiseadus on ajutine nähtus, aga praeguste võimurite positsioon peab saama kindlustatud igaveseks ajaks. Peavoolumeedia püha kohustus on need, kes nõuavad kontrolli e-valimiste üle, tembeldada Moskva-meelseteks ja vabadusevastasteks, sest nad ohustavad praeguste võimulolejate hüvesid. Riik andku valimistulemuste võltsijatele täieliku kindlustunde. Selle eriskummalise kohustuse täitmisega saab meie riik suurepäraselt hakkama.

Ainult pensionäridest lahtisaamiseks ei anna midagi ära teha, kuna eutanaasiast on vähe tolku, kui invaliidide arv suureneb hüppeliselt. Invaliidisus on ravimata jäänud haiguste tagajärg, sest juba 20 aastat pole pikaajalistel töötutel olnud ravikindlustust. Kui nad ka kõveraid teid pidi ongi arsti juurde pääsenud, siis ravimite väljaostmiseks neil ikkagi raha pole. Paistab, et pensionäride arvu pidurdamatu suurenemine ajabki Eesti riigi pankrotti. Teadupärast pankrotipesad ostetakse ära. Kes ostab ära siinmainitu? – see küsimus on põnevatest põnevaim...

Eevi Geidik, Rakvere

Eestimaal õitsevad sirelid...

Ärkavad talude varemed,
puhkevad rohtunud tanumad.
Lahkunud tulevad koju.
Igal sirelil on lugu
oma talust ja õnneotsijast.
Sirelid räägivad meie lugu,
meie tulekuist ja minekuist,
karedast õnnest ja põhjatust valust.
Kui meie läksime, nemad jäid,
ehkki ise pärit võõrsilt.
Sirelid, sirelid, õied täis õnne –
kus küll on õnneotsijad!?

Eestlane, kes võõrsil leiba teenid,
tule koju – Eestimaal õitsevad sirelid!

Ants Metsla, Vändra, Pärnumaa

Otsekui vanaaegne linakaupmees

Kui lugesin Tõnis Paltsi arvamust „Kui oleksin Tallinna linnaapea“ (30. mai Postimehes) tekkis tahtmine teda võrrelda kunagiste linakaupmeeste kildkonnaga: ise lina kasvatada ei osanud või ei viitsinud, aga teiste kasvatatud ja virritatud linapeo kallal sasima ning viimsetki võimalikku linaluud otsima olid kanged mehed küll.

Palts juba korra oli Tallinna linnaapea. Võinuks vahelduseks seda perioodi meenutada, et „vaat kus meie samades tingimustes tegime, kuhu see järg kadus“. Aleksander Hendriksoni linnavalitsemisajast jäi „Hendriksoni küür“. Aga edasi? Kas massiline lasteaegade mahamüümine oli mingi tegu? Kas lillekastid Vabaduse väljakul ja pargipuud Kaarli puiesteel kaaluvad üles praegusi toimetusi linna arenguks? Kuhu ja kelle korraldusel kadus tookord see raha, mida Palts

praegu loeb „mittevajalikeks kulutusteks“? Nüüd, kui Tallinn hakkab hiljakesi järjele jõudma, mahamüüdü lasteaegade asemele on tehtud uued, ehitatud on elamispindu väikesepalgalistele, valminud uued tänavad jne on taas platsis seesugused parisnikud (rahvakeeles: porikärbsed). Teha oleks tulnud tegemise ajal, mitte pärast, et vaat nüüd kus alles hakkaksime tegema! Et selleks tuleks raha ära võtta priiilt ühistranspordilt, et eakatele hinnatõusu kompenseerimiseks enam ei makstaks sünnipäevakuul toetust, et ärge olgu Tallinna TV-d, sest inimesed saaksid liiga targaks, et Tallinna sotsiaalkorterid pole muud kui lubamatu (aga mõnele võimuletrügijale lubatav!) populism.

Jaan Vahtra, pensionär Tallinn-Nõmmel

Maabus saarele „e-valimisjaoskond“

Kesknädala toimetust pakkus lugejaile võimalust avaldada lugusid seaduserikkumistest e-valimistel. Ega need suserdamised nii väga välja paistagi, sest e-valimiste reeglid lubavad toimetada ju vaikselt ja ka kasvõi nurgatagustes – ainsa riigina maailmas on Eestis lubatud valimisi läbi viia väljaspool valimisjaoskondi (!?). E-valimised on valitsusparteid nagu valetrupp tagataskus – igaks kümneks juhtumiks ja garantiiks, kui peaks tekkima vajadus valimistulemusi „reguleerida“, et tagada võimulolijate igikestev võimul püsimine. Pakun ühe näite e-valimiste korraldamisest. Jäägu lugeja otsustada, kui ausalt antud juhul käituti. Lugu ise on mäletamist mööda võetud ajakirjandusest, pealegi mitte Kesknädalast ja küll nii mõnigi meist seda veel ka mäletab. Teame ju, et Europarlamendi valimistel kogus

Indrek Tarand rekordarvu hääli. Aga lugu ise juhtus vist Väike-Pakril (või Osmussaarel?), kuhu ajakirjanikud sõitsid edukalt möödunud valimiste puhul kohalikke valijaid intervjuerima. Jutust selgus, et varem polnud saareelanikud pea mitte kunagi valimistest osa võtnud, sest nende saarel valimisjaoskonda ju ei ole ja suurele maale sõudmine on tülikas. Ajakirjaniku küsimusele, et aga kuidas siis nüüd nii edukalt, vastas külamees kavalalt naeratades, et väga lihtsalt – maabus saarele üks mees, kellel oli arvuti kaasas... „Ja nii me hääletasimegi kõik... Möistagi Tarandi poolt...“

Meie valitsuse üks peamisi eesmärke seoses e-valimisega – valimisest osavõtjate protsendi kasv – sai kuhjaga täis, aga kas ka AUSALT?

Udo Knaps, Märjamaa, Rapla maakond

Vasakideoloogia leviku võimalusest

Praegu on meil välja kujunenud olukord, kus tegijateks on kaks parempoolset parteid (Reformierakond ja IRL), keskklassi parteina Keskerakond ja ennast vasakpoolseteks, vähemalt nimetuse järgi, nimetavad sotsiaaldemokraadid.

Kuna meil keskklassi praktiliselt ei ole, siis on Keskerakond kaldunud vasakule. Võime öelda, et tegudes on Keskerakond kõige vasakpoolsem partei.

Sotsiaaldemokraate võiks oma ebausaldatavuse tõttu nimetada „sooks“. Ei liha ega kala. Euroopas peetakse meie sotse vasakliikumise kõige parempoolsemateks.

Vasakpoolsetel tiival on Eestimaa Ühendatud Vasakpartei. Tema mõjujõud ühiskonnas on aga praktiliselt olematu. Vasakideoloogia leviku ja mõjujõu suurendamiseks võiksid põhimõttelised vasakpoolsed, kelle põhiväärtusteks on alt-

ruism, solidaarsus ja kollektivism, liituda Keskerakonnaga, kui Keskerakond oleks nõus moodustama vasakkogu. Sinna kogusse võiks astuda ka praegused Keskerakonna liikmed, kellele on südamelähedased samad väärtused.

Kuna Eestimaa Ühendatud Vasakpartei on Euroopa Vasakpartei liige, siis võiks vasakkogule anda võimalus säilitada liikmelisus Euroopa Vasakparteis. See on loomulikult liikmete arvust.

Kuna ükski tõsiseltvõetav inimene, välja arvatud nn aknaalused Riigikogust, ei aja vana kaevu kinni enne, kui uus pole valmis, siis peaks Keskerakonna juhatus võtma vastu põhimõttelise otsuse vasakkogu loomise võimalikkusest ja kehtestama selle liikmete arvu.

Aleksander, Soomest

Söömapüha peab ikka olema! (Eesti vanasõna)

ESTER TUIKSOO
Grillfesti patroon ja Eesti Grilliliidu auliige

Kui kevadpäike juba sooje-malt paistma hakkab, võib Eestimaal tunda grillihooaja algust – lihamüüjad hakkavad oma tooteid aktiivsemalt reklaamima ja aedadest hõljub

grillimisilõhna. Eesti inimeste toidukultuuri on juurde tulnud liha, kala ja kõikvõimalike muude huvitavate toodete sütel küpsetamine, mille juurde kuulub tavaliselt meeldiv seltskondlik koosviibimine, pidutsemine või lihtsalt lõõgastusthetk.

Heast toidust lugu pidamise tõestuseks sai 14 aastat tagasi Haapsalus Paralepa rannas alguse tore toidupidu „Grillfest“. Lihtsast grillipeost on aastate jooksul arenenud suur toidukultuuri festival „Hea Toidu Festival“–„Grillfest“, mida eelmisel aastal külastas umbes 40 000 inimest. Sellele tasuta sissepääsuga kogupere toidupeole on oodatud toepoolsest igatüki, ka pereliikmed

koerad ja kassid, kes tahavad samuti heas seltskonnas toitu nautida. Festivali veavad Auris Rätsep ja Enn Tobreluts Eesti Grilliliidust, kuid selle traditsiooni loomisel on osalenud erinevatel aastatel ka projekt „Eesti Toit“. „Grillfestil“ toimuvad toiduvõistlused nii vanadele kui ka noortele, Eesti tootjad tutvustavad oma uudistoodangu, peetakse toidulaata ja üleriigilist kalapüügi-võistlust ning toimuvad õpetlikud rahvakoolitus-programmid. Selline heast toidust lugupidamine pakub meie kliimale palju häid emotsioone ja aitab meeolekult nau-

tida lühikest suveaega. Lisaks on regioonis ainulaadne toidukultuuri-festival ka suureks turismiattraktsiooniks, mida riigi turismiarendajad võiksid välisriikides rohkem tutvustada.

Sellel aastal osaleb Grillfestil Pärnu Vallikäärus ka Keskerakonna esindus eesotsas Pärnu linnaapeakandidaadi Kadri Simsoniga. Keskerakonna telk asub riigi kõrgeima purskkaevu kõrval kaunil sillal ja seal võite kohata mitmeid säravaid Keskerakonna poliitiku. Astuge kindlasti läbi Keskerakonna telgist!

Kohtumiseni 7. ja 8. juunil Grillfestil Pärnu Vallikäärus aasal!

Eestis ilmunud elulooraamatuid 2011. a 10. augusti Kesknädalas kommenteerides avaldasin kahetsust, et keegi pole vaevunud võisõnandanud kirjutada raamatut kuulsast telemehest Valdo Pandist.

ENDEL RIHKV
vaatleja

Sedasama soovi olin kuulnud korduvalt oma eakaaslastelt, sest 40-50 aastat tagasi oli Valdo Pant enamikus Eestimaa kodudes sage külaline. Seda mõistagi raadioaparaadi või teleriekraani vahendusel.

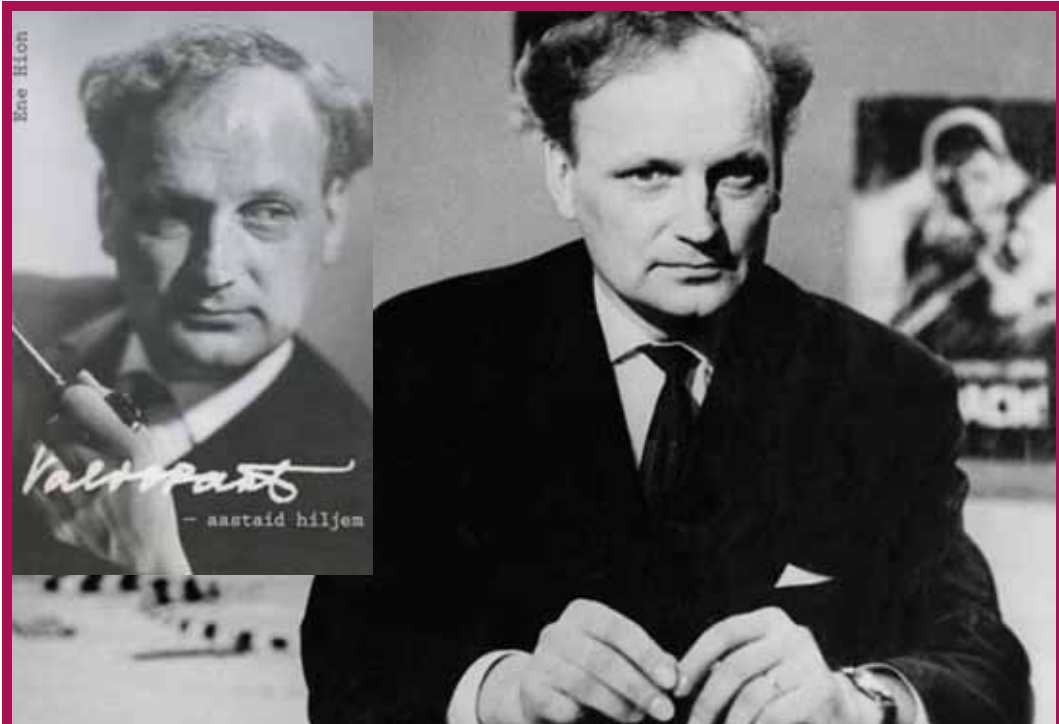
Autodidaktist valgustaja

Nüüd on see võlg lunastatud – mõni aeg tagasi ilmus raamat „Valdo Pant – aastaid hiljem“, autoriks-koostajaks Pandi kunagine kauaaegne kolleeg Ene Hion. Pärast raamatu ilmumisele järgnenud avalikkuse esimeste emotsioonide lahtumist sooviksin nüüd sellele trükisele ja lugupeetud telemehele alljärgnevat read pühendada.

Valdo Pandist kirjutatud raamatu tulemus on vaeva väärt. Neile, kes Valdo Pandi karismat ise kogunud, avaneb see raamatulehekülgedel just sellisena nagu ta on tänini meelde jäänud – rudeeritud, sõbralik, muhe inimene, kelle sugestiivne esituslaad sundis tahes-tahtmata kuulama ja vaatama. Küllap pakub see raamat avastamisrõõmu ka noorematele, kel Valdo Pandist on vaid „mälestuste mälestus“ või kelle jaoks Pant „on vist mingi laevaomanik“, nagu vastas Ene Hioni küsimusele üks noorhärä.

Raamat toob esile tõdemuse, et Pant oli üks sellest põlvkonnast, kelle elu (nagu ka suure osa 1920. aastatel sündinud Eesti meeste elu) pööras pahu-pidi viimane suur sõda. See aeg rasis väga valusalt Pantide peret: hukkus vanim vendadest, suri ka isa. Vend Kalju pidi läbima vangilaagrite kadalu. Valdol endal tuli olude sunnil kanda mõlema vaenupoole mundrit, mille tõttu ta kogu edasise elu pidi elama ohueisundis. Sõjaajal said alguse ka tema järjest süvenevad terviseprobleemid. Suure jälle Pandi ellu jättis too karm aeg ka sellega, et katkestas tema haridustee, mida ei õnnestunud mitmel põhjusel jätkata ka hilisemas

matut rahvavalgustajast do Pandist oodati ammu

LIGITOMBAV: Neile, kes Valdo Pandi karimat ise kogenud, avaneb see mees raamatulehekülgedel just sellisena nagu ta on tänini meelde jäänud: erudeeritud, sõbralik ja muhe inimene, kelle sugestiivne esituslaad tahes-tahtmata sundis teda kuulama ja vaatama.

eas. Seda suurem oli Pandi janu teadmiste järele ja soov end täiendada. Iseõppijana ahmis ta teadmisi kõikjalt, süstematiseeris ja korrastas neid, niimoodi kujunedes mitmes valdkonnas arvestatavaks autoriteediks ja erudiidiks. Kõige kujukamalt avaldusid Pandi laialdased teadmised aga tema raadio- ja telesaadetes, kus nendest said osa sajad tuhanded kuulajad ja vaatajad. Seetõttu sobib Ene Hioni arvates tema iseloomustamiseks kõige paremini sõna "rahvavalgustaja". Teiseks Valdo Pandi isiksuse tunnusooneks oli loovus. Tema saated olid ta enda kavandatud ja vastavalt toonastele nõuetele ka sõna-sõnalt kirja pandud. Samas ei piirdunud tema looming ainult enda juhitud raadio- ja telesaadetega. Lisaks nendele kirjutas ta sketše, estraadikavu, filmistsenaariume ja näidendeid, millest said algmaterjali oma loometööks teised inimesed.

Sõda nii nagu see oli

Ene Hioni andmetel oli Valdo Pandi üheks esimeseks meistritööks raadiosaade balletietendusest "Luikede järv" Helmi Puuriga peaosas. Allakirjutanul seisavad Pandi saadetest selgesti silme ees vana-aastaõhtused mõtisklused. Ta seisis akna all, mille taga talvine härmas loodus ning mediteeris aja kulgemisest, elust ja surmast, hoolimisest ja andestamisest, looduse kõikvõimsusest ja igavikust.

Mõistagi ei saa Valdo Pandist mõeldes üle ega ümber mammutisarjast "Täna 25 aastat tagasi" (Pandi enda pandud tähisena *T25at*), milles ta päev-päevalt rekonstrueeris Teise maailmasõja käigu. Selles sarjas tuli 4 aasta ja 3 kuu jooksul ekraanile 313 saadet, mille tekstimaht oli 5000 A4-formaadis lehekülge.

Sarja ülima populaarsuse kinnituseks toob Ene Hion ära sellise fakti. Nimelt olevat üldlaulupeo korraldajad nõudnud ETV-lt Pandi saadete plaani pikaks ajaks ette, et nad saaksid paika panna üldlaulupeo proovide ajakava. Kui proovid sattunuks *T25at*-ga samale ajale, siis puudunuks seal meeskoorid ja segakoored muutunuks naiskoorideks. Saatesarja *T25at* erakordsel menul oli mitmeid põhjusi. Üheks neist oli kindlasti see, et seal ei käsitletud mitte ainult sõjasündmusi idarindel nagu see oli tavaks nõukogude propagandas, vaid räägiti ka lääneriindel, Põhja-Aafrikas ja Vaiksel ookeanil toimunud. Vähetähtis polnud ka see, et kuiva kronoloogia asemel tegi Pant sõjatandril juhtunust sageli põneviku. Nii on siiani meeles, kuidas ta kirjeldas Jaapani ettevalmistusi USA mereväebaasi ründamiseks Pearl Harbouris ja selle rünnaku käiku, mille avasignaaliks oli lenduriteile edastatud ilmataade "Idatuul, vihm". Oma osa mängis kindlasti ka humoorikate seikade põimimine traagiliste sündmuste vahele. Nagu Ene Hion märgib, oli sõjatemaatika Valdo Pandi huvitanud juba lapsest saadik. Kui *T25at* lõppes, oli tegija ülimalt kurnatud ja lubas, et puhkab end välja, kuid asus juba varsti ette valmistama uusi sõjateemalisi saatesarju. Paraku polnud Valdo Pandile antud enam aega neid plaane teostada...

Diskreetsuse võlu

Hioni raamatut iseloomustavaks märksõnaks on diskreetsus. Ta püüab kõike seda, mida ise näinud või teistelt kuulnud, edasi anda nii, et mitte kellelegi põhjusest haiget teha. Selline käsitluslaad muudab mõne teise teose üheplaaneliseks ja igavaks, kuid kõnes-

olevale raamatule tuleb see ainult kasuks. Reaalses elus on suurus sageli kõrvuti väikusega, suuremeelsus alatusega, ausus valelikkusega. Ene Hion neid teemasid ei väldi, kuid teeb seda suure pieteeditundega, jättes sageli lugeja otsustada, kellele ühes või teises situatsioonis kaasa tunda ja keda põlata. Nimeliselt mainib autor vaid neid inimesi, kelle nimesid nagunii teatakse, näiteks Pandi ülemusi Eesti Raadios ja Eesti Televisioonis. Neid Pandi kolleege, kes teda tagaselja halvustasid või tema peale kaebkirju saatsid, raamatut ei nimetata, nagu ka neid, kes KGB informaatortena tema järele nuhkisid. On ju nendel inimestel järeltulijad ja sugulased, kellele ei pruugi vanemate või vanavanemate tegudega mingit pistmist olla. Ülimalt diskreetselt suhtub autor ka oma kangelaseraellu. Mõõda ei vaadata küll Pandi alkoholilembusest ja räägitakse sellest, et teda võis sageli kohata KuKu klubis ja hiljem Telemaja vastas asuva hotelli Kungla keldribaaris, kus konjakiklaasi taga valmisid sageli ka saadete tekstid. Samas rõhutab autor, et Pant ei olnud kunagi "täis" ja käitus peaaegu alati korrektset. Valdo Pandi mõneti komplitseeritud suhteid oma abikaasa Elsaga mainib autor vaid paaril korral ja eriti ei püüagi lahata nende põhjusi. Samas leiab raamatust vihje, et Pant ei olnud seelikukütt ja teda võõrad naised ei huvitanud.

Kokkuvõtteks võib öelda, et Ene Hioni raamat Valdo Pandist on heaks näiteks, kuidas kirjutada huvitavat elulooraamatut ka ilma liigsete paljastuste ja intriigideta. Mõistagi aitas selles kaasa ka nimikangelase värvikas isiksus, kes igasuguste mõõndusteta kuulub eesti rahva XX sajandi suurkujude hulka.

TALLINNA TV 10. – 16. juuni

ESMASPÄEV, 10.06

08:00 TÄNA. Nädala kokkuvõte*
08:15 Aleksei Turovski lood*
08:45 Inimese mõõde*
09:15 TÄNA. Nädala kokkuvõte*
09:30 Roheline Tallinn*
10:00 Põltsamaa lood 2. EPT*
10:30 Aleksei Turovski lood*
11:00 Inimese mõõde*
11:30 Roheline Tallinn*
12:00 Põltsamaa lood 2. EPT*
12:30 Kultuuritehase arhiivist. Püstijala-komöödia tuules 2012*
13:00 Linnaruumi arhiivist. Pirita*
13:30 Info TV
15:00 OTSE: Ülekanne Riigikogust
18:00 TÄNA. Uudised
18:15 Draamaseriaal. Keelatud armastus. Otse südamesse 107/145
19:00 TÄNA. Uudised
19:15 Draamaseriaal. Armuleek 106/305
20:00 TÄNA. Lühiuudised
20:05 OTSE: Suvemiks
21:00 TÄNA. Uudised
21:15 Nõukogude Eesti 1961*
21:30 Terve tervis*
22:00 Paavst Johanna
00:25 TÄNA. Uudised*
00:40 Suvemiks*
01:35 Draamaseriaal. Armuleek 106/305*
02:20 TÄNA. Uudised*
02:35 Terve tervis*
03:05 Info TV

TEISIPÄEV, 11.06

08:00 TÄNA. Uudised*
08:15 Suvemiks*
09:10 Draamaseriaal. Armuleek 106/305*
09:55 TÄNA. Uudised*
10:10 Draamaseriaal. Keelatud armastus. Otse südamesse 107/145*
10:55 Terve tervis*
11:25 Suvemiks*
12:20 Ülekanne Riigikogust*
16:20 Info TV
17:30 Terve tervis*
18:00 TÄNA. Uudised
18:15 Draamaseriaal. Keelatud armastus. Otse südamesse 108/145
19:00 TÄNA. Uudised
19:15 Draamaseriaal. Armuleek 107/305
20:00 TÄNA. Lühiuudised
20:05 OTSE: Suvemiks
21:00 TÄNA. Uudised
21:15 Nõukogude Eesti 1961*
21:30 Vaba mõtte klubi
22:30 Uneteadus
00:20 TÄNA. Uudised*
00:35 Suvemiks*
01:30 Draamaseriaal. Armuleek 107/305*
02:15 TÄNA. Uudised*
02:30 Vaba mõtte klubi*
03:30 Info TV

KOLMAPÄEV, 12.06

08:00 TÄNA. Uudised*
08:15 Suvemiks*
09:10 Draamaseriaal. Armuleek 107/305*
09:55 TÄNA. Uudised*
10:10 Draamaseriaal. Keelatud armastus. Otse südamesse 108/145*
11:00 Vaba mõtte klubi*
12:00 OTSE: LV Pressikonverents
12:30 Suvemiks*
13:25 Uneteadus*
15:15 Info TV
17:35 LV Pressikonverents*
18:00 TÄNA. Uudised
18:15 Draamaseriaal. Keelatud armastus. Otse südamesse 109/145
19:00 TÄNA. Uudised

19:15 Draamaseriaal. Armuleek 108/305
20:00 TÄNA. Lühiuudised
20:05 OTSE: Suvemiks
21:00 TÄNA. Uudised
21:15 Meedia keskpunkt
21:45 Rahvakonverents Mustamäel ja Kesklinnas
22:15 Saatuslik maantee (USA, Saksamaa, 2007)
00:00 Mina, tallinlane*
00:30 TÄNA. Uudised*
00:45 Suvemiks*
01:40 Draamaseriaal. Armuleek 108/305*
02:25 TÄNA. Uudised*
02:40 Meedia keskpunkt*
03:10 Rahvakonverents Mustamäel ja Kesklinnas*
03:40 Info TV

NELJAPÄEV, 13.06

08:00 TÄNA. Uudised*
08:15 Suvemiks*
09:10 Draamaseriaal. Armuleek 108/305*
09:55 TÄNA. Uudised*
10:10 Draamaseriaal. Keelatud armastus. Otse südamesse 109/145*
10:55 Meedia keskpunkt*
11:25 Suvemiks*
12:20 Rahvakonverents Mustamäel ja Kesklinnas*
12:50 Saatuslik maantee Mina, tallinlane*
14:35 Info TV
15:05 Meedia keskpunkt*
17:30 TÄNA. Uudised
18:00 Draamaseriaal. Keelatud armastus. Otse südamesse 110/145
19:00 TÄNA. Uudised
19:15 Draamaseriaal. Armuleek 109/305
20:00 TÄNA. Lühiuudised
20:05 OTSE: Suvemiks
21:00 TÄNA. Uudised
21:15 OTSE: TeleTallinn. Linnapea tund
22:15 Pillimeeste klubi*
23:15 Ühistegevuse pooltund*
23:40 Vaba mõtte klubi*
00:40 TÄNA. Uudised*
00:55 Suvemiks*
01:50 Draamaseriaal. Armuleek 109/305*
02:35 TÄNA. Uudised*
02:50 Pillimeeste klubi*
03:50 Info TV

REEDE, 14.06

08:00 TÄNA. Uudised*
08:15 Suvemiks*
09:10 Draamaseriaal. Armuleek 109/305*
09:55 TÄNA. Uudised*
10:10 Draamaseriaal. Keelatud armastus. Otse südamesse 110/145*
10:55 Ühistegevuse pooltund*
11:20 Suvemiks*
12:15 TeleTallinn. Linnapea tund*
13:15 Pillimeeste klubi*
14:15 Vaba mõtte klubi*
15:15 Info TV
16:35 TeleTallinn. Linnapea tund*
17:35 Oma Valitsus
18:00 TÄNA. Uudised
18:15 Draamaseriaal. Keelatud armastus. Otse südamesse 111/145*
19:00 TÄNA. Uudised
19:15 Draamaseriaal. Armuleek 110/305
20:00 TÄNA. Lühiuudised
20:05 OTSE: Suvemiks
21:00 TÄNA. Uudised
21:15 Kas tohib?*21:45 Eesti filmiklassika. Karge meri
22:50 Inimese mõõde*
23:20 Tallinlase tarbeks*
23:45 Valgust!*00:15 TÄNA. Uudised*

00:30 Suvemiks*
01:25 Draamaseriaal. Armuleek 110/305*
02:10 TÄNA. Uudised*
02:25 Inimese mõõde*
02:55 Tallinlase tarbeks*
03:20 Valgust!*03:50 Info TV

LAUPÄEV, 15.06

08:00 TÄNA. Uudised*
08:15 Suvemiks*
09:10 Draamaseriaal. Armuleek 110/305*
09:55 TÄNA. Uudised*
10:10 Draamaseriaal. Keelatud armastus. Otse südamesse 111/145*
10:55 Ameerika eestlased, vol 2, 1/13*
11:25 Suvemiks*
12:20 Terve tervis*
12:50 Tallinlase tarbeks*
13:15 Linnaosa lood*
13:45 Elu peegli*
14:15 Mina, tallinlane*
14:45 Info TV
15:30 TeleTallinn. Linnapea tund*
16:30 Inimese mõõde*
17:00 Kas tohib?*17:30 Terve tervis*
18:00 Peterburi - Tallinn*
18:30 Aleksei Turovski lood*
19:00 Kümnevõistlus 1/27
19:30 Roheline Tallinn*
20:00 TÄNA. Uudised
20:15 Eesti filmiklassika. Karge meri*
21:20 Sünnipäevakontsert. Raul Vaigla 1/2
22:20 Maatriks*
23:05 Linnaosa lood*
23:35 TÄNA. Uudised*
23:50 Elu peegli*
00:20 Kas tohib?*00:50 Peterburi - Tallinn*
01:20 Aleksei Turovski lood*
01:50 Roheline Tallinn*
02:20 Sünnipäevakontsert. Raul Vaigla 1/2*
03:20 Info TV

PÜHAPÄEV, 16.06

08:00 TÄNA. Uudised*
08:15 TeTeVeke. Multifilmid*
08:30 Aleksei Turovski lood*
09:00 Roheline Tallinn*
09:30 Luubi all*
09:55 Teeme ise*
10:20 Pillimeeste klubi*
11:20 Kas tohib?*11:50 Pühapäevatee*
12:50 Nukitsamees (Tallinnfilm, 1981)
14:05 Maatriks*
14:50 Info TV
16:30 Nõukogude Eesti 1961*
16:45 Loodusetark 9/22
17:30 Valgust!*18:00 Elu peegli*
18:30 Vintskapist soklini*
19:00 Kümnevõistlus 2/27
19:30 Kultuurimeetri arhiivist. Tom Stoppardi „Utoopia rannik“ Linna- ja Draamateatris
20:00 TÄNA. Nädala kokkuvõte
21:00 Nukitsamees (Tallinnfilm, 1981)*
22:15 Suured helid. Orefestival Suur oreliöö Nigulistest 2/2*
23:40 Terve tervis*
00:10 TÄNA. Nädala kokkuvõte*
01:10 Luubi all*
01:35 Teeme ise*
02:00 Vintskapist soklini*
02:30 Kultuurimeetri arhiivist. Tom Stoppardi „Utoopia rannik“ Linna- ja Draamateatris*
03:00 Info TV

Nädala juubilar JOHN MAYNARD KEYNES 130

Milton Friedmani nime teavad Eestis paljud. Seevastu John Maynard Keynesi tuntakse siin vähem. Neist kahest mõeldud sajandi tähtsamast majandusteadlasest on just Keynesile püütud negatiivset varjundit külge pookida. Eesti praeguse valitsuse retoorikat uskudes võiks arvata, et Keynesi puhul oli tegu poolkommunistiga. Selline lähenemine on siiski ilmselge väärikujutelm ja avalikkuse eksitamine. Kui mõtleme läänemaailma viimati tabanud majanduskriisile, selgub, et 2008. aastast valdav osa riike valis kriisi üleelamiseks *keinsiaanliku* poliitika. Ka meie põhjanaabri Soome poliitikud selgitasid avalikult, et riigipoolsete meetmetega oma majandust elavdades järgivad nad *keinsiaanlikku* poliitikat. Meie riigi suhtumist Keynesi näitab see, et eesti keelde ei ole suure majandusmehe töid tõlgitud. Seevastu Milton Friedmanil on eesti keeles ilmunud kaks raamatut.

Keinsiaanlik majanduspoliitika on tänapäeval ilmselt tuntum kui sellele nime andnud John Maynard Keynes ise. Nimelt pakkus Keynes välja üldteooria, mis seletab, miks majandused langevad kriisi, ning andis soovitusel, millise poliitikaga saaks kriise vältida

või pehmedada.

Eestis on ära unustatud, et 1930. aastate kriisist väljus maailm selle teadmise, et Keynesil oli õigus ja klassikalised majandusretseptid ei töötanud. Vaadates praeguseid USA Föderaalreservi samme või arglikumaid Euroopa Keskpanga püüdlusi, võib kindlalt väita, et *keinsiaanlikud* ideed elavad edasi.

Üks tuntumaid Keynesi biograafe Robert Skidelsky on oma raamatus „*Keynes. The Return of the Master*“ (Keynes. Meistri tagasitulek, 2009) nentunud, et tema jaoks on Keynesi hinnangutest olnud tähtsaimaks arutelud majanduse moraalse külje üle. Kui majanduskasv ongi kõige tähtsam, siis samas on oluline see, kui suur kasv on piisav ning milliseid teisi inimarengu aspekte võib eirata, tähtsustades kinnisilmi vaid majanduskasvu näitajaid?

Keynesi teooria annab võimaluse taas mõtestada vaba turumajanduse ülistamisega ununema kippunud väärtusi, küsides: mis on mõistlik, mis on õiglane ja hea? See, mille vastu Keynes seis, oli valitsuse püüd eelarvet kärpida, ohverdades riigi võimet kriisist kiiremini väljuda. Keynes uskus, et suur tööpuudus ja sellele lahenduste mitte otsimine

5. juuni 1883 – 21. aprill 1946

on riigipoolne ebaefektiivsus – oma ressursse lastakse seista ning kõik senised investeringud seisavad tühjalt. Hoolitse töötute eest ja eelarve hoolitseb enda eest ise, väitis

Keynes. Ta tõi välja, et kui majandus satub langusesse, siis järgneb sellele turuosaliste kiire reageering. Seni, kuni kestab määramatus ja ebakindlus, hoidutakse kulutamast.

Säästmine tähendab aga töökohtade kokkutõmbamist, tarbimise vähendamist. Asjade omasoodu minna laskmine toob kaasa languse, mis halvimal juhul saab Suure Kriisi mõõtmed.

Keynes järeldas, et kriisihetkedel, vastupidi tavatarkusele, ei ole riigil mõistlik kokku hoida ja kärpida, vaid tuleb seista sisetarbimise elushoidmise eest ka olukorras, kus eraisikud ja firmad ei kipu seda enam tegema.

1929. aastal pakkus Keynes Suurbritannia valitsusele välja ettepanekud majanduskriisist väljumiseks. Selleni jõudmiseks pidi ta üle saama käsitusest, mida tema klassikaline majandusharidus oli õpetanud, ehk et üldiselt on parim jätta asjad vaba turu ja turuosaliste endi lahendada. Ent kui jõuti olukorda, kus turg enam ei toiminud nagu majandusõpikuis kirjas, siis tuli midagi ju ikkagi teha.

Ortodoksid soovitasid lihtsalt oodata. Keynesi lahendus oli vastupidine: tuleb tegutseda! 1929. aastal tuligi ta välja soovitude paketiga Suurbritannia peaministrile, pealkirjaks „Kas Lloyd George suudab seda teha?“. Kriisiga silmitsi seistes tegi ta ettepaneku võtta laenu, mis oleks moodustanud 2,5% GDP-st ehk umbes

12–13% eelarvest, ja luua selle abil pool miljonit töökohta.

Lloyd George'i valitsus ei läinud nii ulatusliku avalike tööde skeemiga esialgu kaasa. Hiljem on mitmed majandusteadlaste põlvkonnad debaateerinud selle üle, kas Keynesi soovitatud kiire reageerimine Suurbritannia valitsuse poolt oleks võinud kriisi lõpetada või vähemalt Euroopa jaoks pehmedada. Keynesi soovitus võttis Suure Depressiooni ajal kuulda USA presidendiks valitud Franklin Delano Roosevelt.

Keynesi seisukoht oli lihtne – kärpimisega majanduskriisi ei lahendata. Pole võimalik tasakaalustada eelarvet meetmetega, mis vähendavad rahvuslikku sissetulekut.

Seda põhimõtet järgiti läänemaailmas aastakümneid. Iga valitsus teadis, et tema esmaülesanne on kriisi ära hoida, mis tähendab aktiivsust ka majanduse langusfaasis. See poliitika asendati USA presidendi Ronald Reagani ja Suurbritannia peaministri Margaret Thatcheri ajastul vaba turumajanduse kummardamisega ja uskumisega, et turg reguleerib kõik. Mis aga ei andnud loodetud tulemusi. Tänapäeval on Keynes taas au sees.

Kadri Simson

Esilinastub film Eesti omandireformist „Verised majad“

Neljapäeval, 13. juunil kell 18.00 kinos ARTIS (Estonia pst 9, Solarise keskuses)

„Verised majad“ on täispikk dokumentaalfilm Eestis 13. juunil 1991 seadustatud omandireformi kõige traagilisemast osast – tuhandete tavaliste perekondade väljaajamisest nende senisest eluasemest.

Filmi autor on kogenud telerežissöör Toomas Lepp, kes hetkel juhib Tallinna Televisiooni. Ta on seda filmi tehes käinud ka mitmetes välisriikides ja koondanud sama teema kohta rohkest materjali, kujundades nii intellektuaalselt kui ka emotsionaalselt mõjuva terviku.

Filmi on tellinud Tallinna linnavalitsus.

Seans on tasuta.

Filmi esilinastusega koos esitletakse MTÜ Koduõigus ja Eesti Üürnike Liidu poolt 2013. aastal välja antud raamatut „Kodu ja õiglus“.

Kogumik jutustab sundüürnike võitlusest oma kodu eest ja õigusest elada eestlastena Eesti Vabariigis. Raamatu saab tasuta iga soovija. Ka selle raamatu väljaandmist toetas Tallinna linnakantsel.

„Verised majad“ on Kanal 2 eetris laupäeva, 22. juuni hommikul kell 10.00

Kõik huvilised, eriti sundüürnikud ja omandireformiga kokku puutunud poliitikud ning ametnikud on esitlustele oodatud!

Omandireform pole üldse veel läbi, kohtuprotsessid on pooleli ja ka munitsipaalalamutusse asustatud inimesed soovivad õigustatult saada erastatud kodu omanikuks vastavalt omandireformiseadusele ja võrdselt teiste maksumaksjatega. Samuti ootavad kompensatsiooni need, kes sunniti tagastatud majadest lahkuma omal kulul.

Tulge kõik, kes te pole unustanud!

Tartus

Kolmapäeval, 12. juunil kl 16
võtab Tartu Keskerakonna büroos (Ülikooli 12)
valijaid vastu linnavolinik Silver Kuusik.

Konverents „Poliitiline korrupsioon Eestis“

Reedel, 7. juunil kell 12 Rahvusraamatukogu
suures saalis

Konverents pakub huvi igale maksumaksjale, sest juttu tuleb poliitilisest korrupsioonist Eestis. Eestimaa Konservatiivne Rahvaerakond kutsub kõiki kaasmaalasi osalema ja arutlema elaval diskussioonil.

Ettekanded:

12:00–12:05 Aivar Koitla: Sissejuhatus

12:05–12:20 Mart Helme: „Korrupsioon kui julgeolekurisk“

12:20–12:30 Henn Põlluaas: „Korrupsioon Eesti omavalitsustes“

12:30–12:50 Toomas Kümmel: „VEB-fondi lugu ja selle mõjud ühiskonnale“

12:50–13:05 Martin Helme: „Korrupsioon Kadriorust Ärmani ehk kala mädaneb peast“

13:05–13:20 Andres Raid: „Korrupsioon Eesti ettevõtluses“

13:20–13:35 Virko Lepassalu: „Probleemid Eesti meedia läbi-
paistvusega“

13:35–14:00 Henri Sepp: „Eesti rahapoliitika ja korrupsioon
Eesti Panga näitel perioodil 1990–2000“

14:00–14:45 Andres Raidi juhitud paneeldiskussioon: osalevad
Mart Helme, Toomas Kümmel, Henri Sepp

14:55–15:00 Aivar Koitla: Konverentsi lõppsõna.

Telli Kesknädal! * Helista 617 77 17 * www.tellimine.ee

* tellimine@expresspost.ee